

Vurdere behov, sette mål og planlegge tiltak

Barnehage- og skoleeier setter mål og gjøre prioriteringer for lokal kompetanseutvikling utfra barnehagenes og skolenes mål.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 20.11.2020

Regjeringen setter høye krav i sektormålene for barnehage og skole, i rammeplan for barnehagen og i læreplanverket for grunnskole og videregående opplæring. For å oppfylle disse kravene er det nødvendig med god kompetanse hos alle som jobber med barn og elever.

Det er eiers ansvar å legge til rette for at barnehagen og skolen har nødvendig kompetanse for å nå disse målene. Staten legger til rette for ressurser og tiltak som kan støtte opp om det lokale arbeidet med kompetanseutvikling.

I det lokale arbeidet med vurdering av behov og planlegging av tiltak, er det nødvendig med en helhetlig tilnærming.

Hvordan utvikle mål for barnehage og skole?

Det første steget er å bli kjent med sine styrker og svakheter. Barnehagen eller skolen må bli enige om hvilke områder som skal forbedres, og hvilken praksis man ønsker å utvikle i møtet med barna og elevene. Gode og klare kvalitetsmål er avgjørende for å gjøre vurderinger av kompetansebehov. Det er også lettere å lykkes dersom det er enighet om og felles forståelse av målene for kompetanseutvikling. Det gir de ansatte eierskap til utviklingsarbeidet.

Det er en forutsetning at de ansatte involveres slik at de har en felles forståelse av mål for kompetanseutviklingen. Dette gir et bedre grunnlag for å avgjøre hvilke tiltak det er behov for.

Du kan lese mer om hvilke verktøy og støttetmateriell du trenger på siden systematisk kvalitetsutvikling.

Målene kan omfatte både individuell og kollektiv kompetanseutvikling. De bør konkretiseres og forankres både på eiernivå og i den enkelte barnehage og skole.

I tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnsopplæring er det definert tre sentrale kriterier for ordningen. Kompetansetiltakene skal være forankret i lokalt definerte behov, de skal være barnehage- og skolebaserte, og de skal utvikles og gjennomføres i partnerskap med universitet og høyskoler.

Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen skal i samarbeid med arbeidslivet stå sentralt. Skole- og arbeidsplassbaserte tiltak skal prioriteres der det er hensiktsmessig. I tillegg til universitet og høyskole er det også andre relevante tilbydere av kompetanseutvikling i ordningen.

Nasjonale mål for barnehage og skole

Rammene for kvalitet i barnehage og skole står i rammeplan for barnehage og i læreplanverket for grunnsopplæringen.

Regjeringens sektormål for barnehage og skole har høye ambisjoner om de ansattes kompetanse. Målene følges opp av flere statlige tiltak og ordninger for kompetanseutvikling.

Sektormål for barnehage

- Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø.
- Barn som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt.
- Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
- Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.

Sektormål for grunnsopplæringen

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø.
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt.
- Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen.

Inkludering og tilrettelegging for alle

Barnehager, skoler og støttesystemet rundt barn og unge må jobbe sammen for å skape inkluderende fellesskap og tilpasse det pedagogiske tilbudet slik at alle får et best mulig utgangspunkt for utvikling og læring.

Regjeringens strategi legges frem i stortingsmeldingen Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO Meld. St. 6 (2019-2020)

Gjennom kompetanseløft i spesialpedagogikk og inkluderende praksis og satsningen på barnehage- og skolemiljø legges det til rette for kompetanseutvikling.

Vurdering og planlegging krever bred involvering

For å lykkes med utviklingsarbeidet i barnehage og skole er det viktig å involvere ansatte og ledere i beslutningsprosesser. Det skal bidra til at

- tiltakene møter de lokale utfordringene mer treffsikkert
- lærerprofesjonen og andre ansatte får et eierskap til tiltakene
- ansatte har tillit til de miljøene som skal bistå
- forankringen blir bedre og potensialet for endring større

Ledere og ansatte må ha en aktiv rolle i å definere behov og vurdere hvilke kompetansetiltak som skal gjennomføres. Det forutsetter at aktørene må bli enige om hvilke utfordringer de har, og hvordan de best kan løses.

Barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling

Tiltakene skal fremme kollektive prosesser som utvikler hele barnehagen og skolen. Noen ganger omfatter dette hele personalet, i andre tilfeller deler av personalet.

Arbeidsplassbasert kompetanseutvikling

Arbeidsplassen blir brukt som læringsarena for å fremme individuelle eller kollektive prosesser.

Ledelsen har en sentral rolle i vurdering av kompetansebehov og planlegging av tiltak. De har ansvar for å igangsette prosesser for å vurdere behov og tiltak, og de må sikre god dialog med barnehage- og skoleeier. Ledelsen har også et ansvar for å sette vurdering og planlegging i et system.